

Nr 120

Av herrar Wirtén och Skårman, om åtgärder mot luftförorening genom motorfordon.

(Lika lydande med motion nr 127 i Andra kammaren)

Stockholm den 15 januari 1970

Rolf Wirtén (fp)

Bo Skårman (fp)

Nr 121

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., angående de statliga prisförhandlingarna med jordbrukets organisationer.

(Lika lydande med motion nr 135 i Andra kammaren)

Inom det moderna samhället utgör avtalsväsendet ett betydelsefullt inslag. Lagstiftning om kollektivavtal och fasta former för träffande av överenskommelser mellan parter har på allt fler områden befunnits erforderliga för att befordra ett gott förhållande mellan samhällsgrupper och intressen. Hållfastheten av träffade avtal är likaledes betydelsefull. Olika grupper — större och mindre — har i överensstämmelse härmed även utanför lagstiftningens ram tillförsäkrats rätt till motsvarande inflytande beträffande ekonomiska villkor m. m. Den för stora grupper gällande avtalslagstiftningen ävensom motsvarande praxis beträffande andra har verksamt bidragit till att trygga arbetsfreden. Detta utgör en viktig grund för vårt samhälles ekonomiska utveckling.

I olika sammanhang har i anslutning härtill betonats statsmakternas värdesättning av samförståndslösningar vid förekommande intressekonflikter liksom även av de avtal som reglerar parternas mellanhavanden. Det anses som en vinst för det demokratiska styrelsesättet att så sker. Statlig verksamhet i ett modernt samhälle ingriper på ett omfattande sätt på samhällslivets

olika områden och samhällsgruppernas ömsesidiga beroende därav är också påtagligt. De fackliga organisationernas fria avtalsrätt har likväl ofta nog och på goda grunder angivits som en faktor inom den folkliga självstyrelsen som av statsmakterna respekteras. Här går en skiljelinje gentemot de totalitära stater av olika kulörer där staten dikterar villkoren för organisationerna.

Vissa oklarheter förefinnes emellertid. Så har på jordbrukets område varit fallet i fråga om de överläggningar mellan företrädare för staten å ena sidan och jordbrukets fackliga och ekonomiska organisationer å den andra som under åtskilliga år pågått. Värdet av dessa förhandlingar som berör såväl jordbrukets produktpriser som jordbruksregleringens utformning är obestridligt. Om överläggningarnas karaktär och konsekvenser har emellertid olika uppfattningar kommit till uttryck. Det har från jordbrukarhåll därvid anförts att en faktisk förhandlingsrätt skulle föreligga, även om den icke är genom bestämmelser utformad. Denna rätt har angivits vara grundad på såväl hävd som aktuell praxis. Även från regeringssidan har i vissa sammanhang — exempelvis 1967 av jordbruksministern — hävdats att vad som överenskommit är för jordbrukarna att betrakta såsom avtalsenlig förpliktelse.

Andra har gjort gällande en annan bedömning. Från de statliga förhandlarnas sida har emellanåt framhävts att går inte jordbrukarna med på de föreslagna villkoren, kan staten ensidigt besluta därom. Från jordbrukarhåll har erinrats om den svaghet som sådana möjligheter innebär för jordbrukarparten. Likaså har man från jordbrukets sida ansett sig kunna konstatera att regeringen för riksdagen framlagt förslag som icke varit helt i överensstämmelse med vid förhandlingar uppnådda resultat. Det har också uppmärksamats att från något regeringshåll nyligen deklarerats en rent principiell uppfattning som icke medger att jordbrukets utövare vid pris-sättningen av sitt arbete skulle kunna påräkna en avtalsrätt liknande den för löntagare. Jordbruksnäringens beroende av direkt marknadsreglerande åtgärder, gränsskydd mot utländsk konkurrens o. s. v. skulle vara av sådan art att jämförelse med andra grupper försvåras. Det har också anförts att jordbrukets ställning som viktig faktor för folkförsörjningen skulle motivera en mera restriktiv bedömning. Häremot har anmärkts att även andra delar av näringslivet är av lika central betydelse för samhället. Beträffande jämförelsen med arbetsmarknaden har betonats att denna i minst lika hög grad som jordbruket är skyddad mot yttre konkurrens. Pristryckande import av arbetskraft är klart reglerad, och utländsk arbetskraft har på grundval av överenskommelser med arbetsmarknadens parter bundits att tillämpa en lönesättning som icke är lägre än de för arbetsområdet överenskomna avtalsenliga lönerna. Löntagarnas arbetslöshetsförsäkring är också effektivare utformad än jordbrukets skörde-skadeskydd.

Jordbrukets fackliga organisation RLF har i överensstämmelse härmed

vid 1969 års stämma icke kunnat godtaga den argumentation som framförts mot att för jordbruket icke skulle kunna gälla förhandlingsnormer likvärdiga med andra folkgruppers. Man är på jordbrukarhåll klart medveten om att det är av vital betydelse att ha en slagkraftig organisation. RLF-stämman har även för tryggande av sin fackliga målsättning framfört som ett aktuellt krav att en erkänd förhandlingsrätt ernås.

I överensstämmelse härmed föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall hemställa om att vid de statliga prisförhandlingarna med jordbrukets organisationer jordbrukarnas rätt till med andra betydelsefulla folkgrupper likvärdig förhandlings- och avtalsrätt måtte klart erkännas.

Stockholm den 19 januari 1970

Ferdinand Nilsson (cp) Ivan Svanström (cp) Nils-Eric Gustafsson (cp)

I Kungsängen

Ernst W. Olsson (cp) Axel Georg Pettersson (cp) Thorsten Larsson (cp)

Nils Theodor Larsson (cp) Torsten Bengtson (cp) T. V. Mattsson (cp)
